

zaradi kostonjeve šiškarice zdaj slaba), smreka in jelka pa omogočajo pašo nekajkratniku čebeljih družin, kot nam jih za pomladni razvoj čebeljih družin zagotavlja jo naravni viri. Na podlagi pašnih virov so ocene v območju, ki ga je v knjigi Slovensko čebelarstvo v 3. tisočletje I. del predlagal tudi g. Pavel Zdešar, od 170 do 220 tisoč čebeljih družin. Zmogljivost vseh pomladnih razvojnih paš sicer ob ustreznih porazdelitvi čebeljih družin omogoča celo 275.000 čebeljih družin (gozdovi in kmetijske površine). Ker pa idealne porazdelitve ni mogoče doseči, bomo lahko zadovoljni, če bomo dosegli dve tretjini te zmogljivosti, to je 180.000 čebeljih družin. V letih, ko odpovedo ključne čebelje paše, manjša gostota čebeljih družin ne bi pomagala, ker medenja pač ni, čebele pa pomanjkanja medenja ne morejo nadoknaditi z večjim obsegom paše. Še večkrat pa odpoved paše pomeni, da čebele zaradi dežja, oblačnega vremena in nizkih temperatur sploh ne morejo leteti na pašo, tudi če bi dež prizanesel nekaterim cvetovom.

Igranje s številkami je pokazalo, da zapisano zeleno število čebeljih družin v Sloveniji ni preveliko. Številka bi verjetno morala biti še večja, predvsem zaradi čebelarjev prevaževalcev, saj

bi ti zagotavljali uspešno opravevanje večjih nasadov intenzivnih sadovnjakov in večjih kompleksov oljne ogrščice, poleg tega pa bi lahko svoje čebele prevažali tudi na pasišča z intenzivnim medenjem ključnih čebeljih paš.

Sklicevanje na naravno gostoto torej pri medonosni čebeli ni primerno, saj je ta zdaj blizu tiste gostote, ki bi verjetno bila na tem prostoru, če tu ne bi bilo človeka. Sicer pa je treba tudi človeka umestiti v prostor kot pomembnega dejavnika narave, ki z njo upravlja bolj ali manj spretno. Tako je tudi z upravljanjem populacije kranjske čebele, ki je bila v minulih 40 letih v veliki meri odvisna od človeka, ker jo ogrožajo bolezni in škodljivci, pa tudi nevarne kemične snovi, ki so posledica naših dejavnosti. Tako moramo z vsem znanjem in vso skrbjo upravljati s populacijo, ki jo imamo. Zato moramo tudi sami prevzeti odgovornost za preživetje čebeljih družin, tako na področju prehrane čebel kot tudi na področju zagotavljanja ustreznega zdravstvenega varstva. ■

Viri:

Brus, R. (2006): Javorji – Gorski javor. *Slovenski čebelar*, št. 11, november 2006, str. 302.

<http://rkg.gov.si/GERK/WebViewer/> (sloji: \Čebelarstvo\Kataster čebelje paše\...)

Perko, D. (2001): *Analiza površja Slovenije s stometričnim digitalnim modelom reliefa*. Založba ZRC.

Resolucija o zaščiti Kranjske čebele: www.mko.gov.si/fileadmin/mko.gov.si/pageuploads/podrocja/Rejne_zivali/Cebele/resolucija_zascita_kranjske_cebele.pdf

Statistični urad Republike Slovenije: www.stat.si/novica_prikazi.aspx?id=5425

Statistični urad Republike Slovenije: www.stat.si/novica_prikazi.aspx?id=6048

Zavod za gozdove Slovenije: www.zgs.si

Zdešar, P., et al. (2008): *Slovensko čebelarstvo v tretje tisočletje 1*. Lukovica: Čebelarska zveza Slovenije, Javna svetovalna služba v čebelarstvu, str. 13.

Združevanje čebeljih družin

Vlado Auguštin*, vlado.augustin@czs.si

Dandanes je obstanek čebel usodno odvisen od čebelarja, saj brez njegove pomoči ne bi preživele. Prav zaradi tega čebelarji med čebelarskim letom z različnimi opravili usmerjamo in spodbujamo razvoj čebeljih družin. Eno izmed naših pomembnih opravil za obstanek čebel je tudi združevanje čebeljih družin, to opravilo pa lahko čebelarji izvajamo med celotno čebelarsko sezono.

* svetovalec JSSČ za tehnologijo čebelarjenja

Kdaj in zakaj združevanje čebeljih družin?

Po navadi družine združujemo spomladi, da bi oblikovali močne družine, ki bodo čim bolj izrabile paše, in jeseni, ko se družine pripravljajo za zimo. Družine prav tako združujemo, če je neka družina ostala brez matice, sami pa nimamo rezervne matice ali matičnika, da bi ji ga dodali. Čebelje družine združujemo tudi, če družina oslabi oziroma se je število čebel v družini toliko zmanjšalo, da je to zadnja mo-

žnost za njihovo preživetje. Pred združitvijo takšnih družin morate seveda ugotoviti, zakaj so oslabele. Če je vzrok oslabelosti kužna bolezen, ne morete storiti drugega kot to, da družino zažveplate, kajti v nasprotnem bi bile ogrožene tudi preostale družine.

Pri združevanju čebeljih družin velja temeljno pravilo, da slabo družino vedno dodate močnejši, kajti samo tako lahko pričakujete dobre rezultate tega čebelarškega opravila. Pri takšnem združevanju se namreč čebele iz slabiča prilagodijo delu in organizaciji močne družine, da bi dosegle optimalen razvoj skupne družine. Nasprotno pa pri združevanju dveh oslabelelih družin, še posebej če nimata mlade in plodne matice, tega pozitivnega učinka ne boste dosegli.

Katere družine združujemo?

Moč čebelje družine ocenite po številu zasedenih ulic. Pri tem ne upoštevajte satov, na katerih čebele ne sedijo strnjeno v večjem številu in ne pokrivajo večje površine. Spomladi je panj močan, če je ob prvem pregledu v njem približno 15.000 čebel. Takšna družina zaseda od pet do sedem satov oziroma od šest do osem ulic. Družine, ki zasedajo manj ulic, so slabiči. Če ima družina na petih ulicah dobro in živahno matico, je ni treba združevati, saj ji boste pozneje pomagali s pokrito zalego in čebelami iz drugih panjev. Družine s slabimi maticami, ki zasedajo le tri do štiri ulice, pa ne smejo ostati samostojne, kajti ne bodo vam v veselje, niti ne v ponos. Spomladi se bodo počasi razvijale in za vzdrževanje toplote v gnezdu porabile veliko hrane. V takšnih družinah se pogosteje pojavljajo bolezni, v brezpašnem obdobju pa jih rade napadejo roparice.

Prav tako je moč čebelje družine pomembna pri pripravi na prezimovanje. Družine, ki pri pregledu v sredini septembra ne zasedajo več kot šest satov, to je pet ulic, so slabiči. Takšne čebelje družine, žal, nimajo nikakršnih možnosti za prezimitev, zato jih je najbolje pridružiti kaki močnejši družini. Samo tako namreč lahko prihodnje leto pričakujete dobro prezimitev in soliden spomladanski razvoj. Če ima slabič dobro matico, ki vam bi je bilo žal, skušajte takšno čebeljo družino ohraniti kot rezervno družino. Z ločilno desko čebele utesnite na manjši prostor, v katerem se pozimi bolje upirajo mrazu. Vendar morajo v tem primeru čebele polno zasedati vsaj štiri sate.

Čebele družine združujte zvečer, ko čebele skoraj ne izletavajo več, tako da se čez noč čim bolj umirijo in izenačijo vonjave. Za uspešno združevanje čebeljih družin morate namreč pred postopkom obe družini poškopiti s kako dišavo (melisa), z medeno vodo ali s sladkorno raztopino.

Združevanje v AŽ-panjih

V praksi obstaja več načinov združevanja čebeljih družin. Kadar združujete družini v AŽ-panjih, je sate

z oslabele družino najbolje zložiti v medišče tistega panja, ki mu jo nameravate pridružiti. Seveda morate slabiču prej odvzeti matico. Še pred tem na maticino rešetko v panju položite časopisni papir ter ga na dveh do treh mestih prebodite. Dodane čebele pregrizejo časopisni papir in se počasi pridružijo družini v plodišču. Čez dan ali dva iz medišča poberite satje (sat, na katerem je morebitna zalega, že prej dodamo v plodišče) in pokrijemo maticino rešetko.

Še preprostejše v nakladnih panjih

Še preprostejše je združevanje čebeljih družin v nakladnih panjih. V panju močnejše družine odstranite streho in pokrov s pitalnikom ter namesto deske položite časopisni papir, tako da je plodišče z zgornje strani popolnoma zaprto. Časopisni papir prebodite na dveh do treh mestih. Na tako pripravljeno plodišče močne družine položite plodišče slabiča s satjem, čebelami in drugimi deli panja (pokrov s pitalnikom in streha). Na ta način iz dveh nakladnih panjev ustvarite enoten panj, ki je ločen s papirnato pregrado. Po dveh do treh dneh, včasih tudi prej, bodo čebele pregrizle papir in se pridružile močnejši družini. Na koncu vam ostane le še to, da panj po treh do petih dneh odprete ter sate z zalego preložite v gnezdo, prazne in nepotrebne sate pa odstranite. V obeh primerih združevanja staro in poškodovano satje pretopite, dobro satje pa uporabite pozneje.

Ker velike donose lahko pričakujete samo od močnih čebeljih družin, je združevanje čebeljih družin eno izmed pomembnejših in nujnih čebelarških opravil. S tem se rešite nepotrebne dela in glavobola, ki nam bi ga povzročilo reševanje slabih čebeljih družin. ■

Vir:

Bukovec, A., et al. (1955): *Sodobno čebelarstvo, Teoretični del*. Ljubljana: Zveza čebelarških društev za Slovenijo.

Bukovec, A., et al. (1958): *Sodobno čebelarstvo, Praktični del*. Ljubljana: Zveza čebelarških društev za Slovenijo.

DOLINŠEK MARJAN S.P.
IZDELAVA ČEBELARŠKE OPREME,
MO OPREMA

Gledež 27
1411 Izlake
mob: 041 985 313 po 15 ur
tel.: 05 973 05 38
e-mail: dolinsek.marjan@gmail.com

Pri nas izdelujemo dve velikosti ometalnikov
in sončne topilnike iz nerjavne pločevine po
ugodnih cenah.